

Risalah Nur

Risale-i Nur Külliyyatı

SÖZLER (KALIMAT)

Söz Pertama

Risale-i Nur Külliyyatından

Sözler

Müellifi

Bediüzzaman

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِهِ نَسْتَعِينُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilatıyla, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikati nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihate muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü biraz uzunca nefsimde demiştim. Şimdi kısaca ve avam lisanıyla nefsimde diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz

Bismillah her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız. Bil ey nefsim, şu mübarek kelime İslâm nişanı olduğu gibi bütün mevcudatın lisan-ı haliyle vird-i zebanıdır.

Bismillah ne büyük tükenmez bir kuvvet, ne çok bitmez bir bereket olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle. Şöyle ki:

Bedevî Arap çöllerinde seyahat eden adama gerektir ki bir kabile reisinin ismini alsın ve himayesine girsin, tâ şakîlerin şerrinden kurtulup hâcatını tedarik edebilsin. Yoksa tek başıyla hadsiz düşman ve ihtiyacatına karşı perişan olacaktır.

İşte böyle bir seyahat için iki adam sahraya çıkıp gidiyorlar. Onlardan birisi mütevazî idi, diğeri mağrur. Mütevazî, bir reisin ismini aldı. Mağrur, almadı. Alanı, her yerde selâmetle gezdi. Bir kâtiu't-tarîke rast gelse der: "Ben, filan reisin ismiyle gezerim." Şakî def'olur, ilişemez. Bir çadıra girse o nam ile hürmet görür. Öteki mağrur, bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki tarif edilmez. Daima titrer, daima dilencilik ederdi. Hem zelil hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim, sen o seyyahsın. Şu dünya ise bir çöldür. Aczin ve fakrın hadsizdir. Düşmanın, hâcatın nihayetsizdir. Madem öyledir, şu sahranın Mâlik-i Ebedî'si ve Hâkim-i Ezelf'sinin ismini al. Tâ bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisatın karşısında titremeden kurtulasın.

Evet, bu kelime öyle mübarek bir definedir ki senin nihayetsiz aczin ve fakrın, seni nihayetsiz kudrete, rahmete rabtedip Kadîr-i Rahîm'in dergâhında aczi, fakrı en makbul bir şefaatçi yapar.

Evet, bu kelime ile hareket eden, o adama benzer ki askere kaydolur, devlet namına hareket eder. Hiçbir kimseden pervası kalmaz. Kanun namına, devlet namına der, her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demiştik: Bütün mevcudat, lisan-ı hal ile **Bismillah** der. Öyle mi?

Evet, nasıl ki görsen, bir tek adam geldi, bütün şehir ahalisini cebren bir yere sevk etti ve cebren işlerde çalıştırdı. Yakînen bilirsin; o adam kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket etmiyor. Belki o, bir askerdir, devlet namına hareket eder, bir padişah kuvvetine istinad eder.

Öyle de her şey, Cenab-ı Hakk'ın namına hareket eder ki zerrecikler gibi tohumlar, çekirdekler başlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar.

Demek her bir ağaç, **Bismillah** der. Hazine-i rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor.

Her bir bostan, **Bismillah** der. Matbaha-i kudretten bir kazan olur ki çeşit çeşit, pek çok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor.

Her bir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar **Bismillah** der. Rahmet feyzinden birer süt çeşmesi olur. Bizlere Rezzak namına en latîf, en nazif, âb-ı hayat gibi bir gıdayı takdim ediyorlar.

Her bir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları, **Bismillah** der. Sert olan taş ve toprağı deler, geçer. Allah namına, Rahman namına der, her şey ona musahhar olur. Evet, havada dalların intişarı ve meyve vermesi gibi o sert taş ve topraktaki köklerin kemal-i suhuletle intişar etmesi ve yer altında yemiş vermesi hem şiddet-i hararete karşı aylarca nazik, yeşil yaprakların yaş kalması, tabiiyunun ağzına şiddetle tokat vuruyor. Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki:

En güvendiğın salabet ve hararet dahi emir tahtında hareket ediyorlar ki, o ipek gibi yumuşak damarlar, birer asâ-yı Musa (as) gibi

فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ

emrine imtisal ederek taşları şakkeder. Ve o sigara kâğıdı gibi ince, nâzenin yapraklar; birer aza-yı İbrahim (as) gibi ateş saçan hararete karşı

يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا

âyetini okuyorlar.

Madem her şey manen **Bismillah** der. Allah namına Allah'ın nimetlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz dahi **Bismillah** demeliyiz. Allah namına vermeliyiz, Allah namına almamız. Öyle ise Allah namına vermeyen gafil insanlardan almamamız.

Sual: Tablacı hükmünde olan insanlara bir fiyat veriyoruz. Acaba asıl mal sahibi olan Allah, ne fiyat istiyor?

Elcevap: Evet, o Mün'im-i Hakiki, bizden o kıymettar nimetlere, mallara bedel istediğı fiyat ise üç şeydir. Biri zikir, biri şükür, biri fikirdir.

Başta **Bismillah** zikirdir.

Âhirde **Elhamdülillah** şükürdür.

Ortada, bu kıymettar hârika-i sanat olan nimetler, Ehad-i Samed'in mu'cize-i kudreti ve hediye-i rahmeti olduğunu düşünmek ve derk etmek fikirdir. Bir padişahın kıymettar bir hediyesini sana

getiren bir miskin adamın ayağını öpüp hediye sahibini tanımamak ne derece belâhet ise öyle de zâhirî mün'imleri medih ve muhabbet edip Mün'im-i Hakiki'yi unutmak, ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefis, böyle ebleh olmamak istersen Allah namına ver, Allah namına al, Allah namına başla, Allah namına işle. Vesselâm.

* * *

ON DÖRDÜNCÜ LEM'A'NIN İKİNCİ MAKAMI

(Makam münasebetiyle buraya alınmıştır.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

in binler esrarından altı sırrına dairdir.

İhtar: Besmele'nin rahmet noktasında parlak bir nuru, sönük aklıma uzaktan göründü. Onu, kendi nefsim için nota suretinde kaydetmek istedim. Ve yirmi otuz kadar sırlar ile o nurun etrafında bir daire çevirmek ile avlamak ve zapt etmek arzu ettim. Fakat maatteessüf şimdilik o arzuma tam muvaffak olamadım. Yirmi otuzdan beş altıya indi.

"Ey insan!" dediğim vakit nefsimi murad ediyorum. Bu ders kendi nefsimde has iken ruhen benimle münasebettar ve nefsi nefsimden daha hüşyar zatlara belki medar-ı istifade olur niyetiyle, On Dördüncü Lem'a'nın İkinci Makamı olarak müdakkik kardeşlerimin tasviplerine havale ediyorum. Bu ders akıldan ziyade kalbe bakar, delilden ziyade zevke nâzırdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوٓآءِ إِنِّيٓ أَلْقَيْتُ إِلَيْكَ كِتَابَ كَرِيمٍ ۝ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Şu makamda birkaç sır zikredilecektir.

BİRİNCİ SIR

Bismillahirrahmanirrahîm'in bir cilvesini şöyle gördüm ki: Kâinat simasında, arz simasında ve insan simasında birbiri içinde birbirinin numunesini gösteren üç sikke-i rububiyet var.

Biri: Kâinatın heyet-i mecmuasındaki teavün, tesanüd, teanuk, tecavübden tezahür eden sikke-i

kübra-i uluhiyettir ki " **Bismillah** " ona bakıyor.

İkincisi: Küre-i arz simasında nebatat ve hayvanatın tedbir ve terbiye ve idaresindeki teşabüh, tenasüp, intizam, insicam, lütuf ve merhametten tezahür eden sikke-i kübra-i rahmaniyettir ki " **Bismillahirrahman** " ona bakıyor.

Sonra insanın mahiyet-i câmiasının simasındaki letaif-i re'fet ve dekaik-ı şefkat ve şuâat-ı merhamet-i İlahiyeden tezahür eden sikke-i ulyâ-i rahîmiyettir ki Bismillahirrahmanirrahîm'deki " **Er-Rahîm** " ona bakıyor.

Demek Bismillahirrahmanirrahîm sahife-i âlemde bir satır-ı nurani teşkil eden üç sikke-i ehadiyetin kudsî unvanıdır ve kuvvetli bir haytıdır ve parlak bir hattıdır. Yani **Bismillahirrahmanirrahîm** yukarıdan nüzul ile semere-i kâinat ve âlemin nüsha-i musağğarası olan insana ucu dayanıyor. Ferşi arşa bağlar, insanî arşa çıkmaya bir yol olur.

İKİNCİ SIR

Kur'an-ı Mu'cizül-Beyan, hadsiz kesret-i mahlukatta tezahür eden vâhidîyet içinde ukûlü boğmamak için daima o vâhidîyet içinde ehadiyet cilvesini gösteriyor. Yani, mesela nasıl ki güneş, ziyasıyla hadsiz eşyayı ihata ediyor. Mecmu-u ziyasındaki güneşin zatını mülâhaza etmek için gayet geniş bir tasavvur ve ihatalı bir nazar lâzım olduğundan; güneşin zatını unutturmamak için her bir parlak şeyde güneşin zatını aksi vasıtasıyla gösteriyor. Ve her parlak şey, kendi kabiliyetince güneşin cilve-i zatîsiyle beraber ziyası, harareti gibi hâssalarını gösteriyor. Ve her parlak şey güneşi bütün sıfâtıyla kabiliyetine göre gösterdiği gibi, güneşin ziya ve hararet ve ziyadaki elvan-ı seb'a gibi keyfiyatlarının her birisi dahi umum mukabilindeki şeyleri ihata ediyor.

Öyle de

وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ

–temsilde hata olmasın– ehadiyet ve samediyet-i İlahiye, her bir şeyde, hususan zîhayatta, hususan insanın mahiyet âyinesinde bütün esmasıyla bir cilvesi olduğu gibi; vahdet ve vâhidîyet cihetiyle dahi mevcudat ile alâkadar her bir ismi bütün mevcudatı ihata ediyor.

İşte vâhidîyet içinde ukûlü boğmamak ve kalpler Zat-ı Akdes'i unutmamak için daima vâhidîyetteki sikke-i ehadiyeti nazara veriyor ki o sikkenin üç mühim ukdesini irae eden **Bismillahirrahmanirrahîm** 'dir.

ÜÇÜNCÜ SIR

Şu hadsiz kâinatı şenlendiren, bilmüşahede rahmettir. Ve bu karanlıklı mevcudatı ışıklandıran, bilbedahe yine rahmettir. Ve bu hadsiz ihtiyacat içinde yuvarlanan mahlukatı terbiye eden, bilbedahe yine rahmettir. Ve bir ağacın bütün heyetiyle meyvesine müteveccih olduğu gibi bütün kâinatı insana müteveccih eden ve her tarafta ona baktıran ve muavenetine koşturan, bilbedahe rahmettir. Ve bu hadsiz fezaı ve boş ve hâlî âlemi dolduran, nurlandıran ve şenlendiren, bilmüşahede rahmettir. Ve bu fâni insanı ebede namzet eden ve ezeli ve ebedî bir zata muhatap ve dost yapan, bilbedahe rahmettir.

Ey insan, madem rahmet böyle kuvvetli ve cazibedar ve sevimli ve mededkâr bir hakikat-i mahbubedir. " **Bismillahirrahmanirrahîm** " de, o hakikate yapış ve vahşet-i mutlakadan ve hadsiz ihtiyacatın elemlerinden kurtul ve o Sultan-ı ezel ve ebed'in tahtına yanaş ve o rahmetin şefkatiyle ve şefaatiyle ve şuâatıyla o Sultan'a muhatap ve halil ve dost ol!

Evet, kâinatın envanı hikmet dairesinde insanın etrafında toplayıp bütün hâcatına kemal-i intizam ve inayet ile koşturmak, bilbedahe iki haletten birisidir: Ya kâinatın her bir nev'i kendi kendine insanı tanıyor, ona itaat ediyor, muavenetine koşuyor. Bu ise yüz derece akıldan uzak olduğu gibi çok muhalatı intac ediyor. İnsan gibi bir âciz-i mutlakta, en kuvvetli bir Sultan-ı Mutlak'ın kudreti bulunmak lâzım geliyor. Veyahut bu kâinatın perdesi arkasında bir Kadîr-i Mutlak'ın ilmi ile bu muavenet oluyor. Demek kâinatın envanı, insanı tanıyor değil; belki insanı bilen ve tanıyan, merhamet eden bir zatın tanınmasının ve bilmesinin delilleridir.

Ey insan! Aklını başına al. Hiç mümkün müdür ki: Bütün envanı mahlukatı sana müteveccihen muavenet ellerini uzattıran ve senin hâcetlerine "Lebbeyk!" dedirten Zat-ı Zülcelal seni bilmesin, tanınmasın, görmesin? Madem seni biliyor, rahmetiyle bildiğini bildiriyor. Sen de onu bil, hürmetle bildiğini bildir ve kat'iyen anla ki: Senin gibi zayıf-ı mutlak, âciz-i mutlak, fakir-i mutlak, fâni, küçük bir mahluka koca kâinatı musahhar etmek ve onun imdadına göndermek; elbette hikmet ve inayet ve ilim ve kudreti tazammun eden hakikat-i rahmettir. Elbette

böyle bir rahmet, senden küllî ve hâlis bir şükür ve ciddi ve safi bir hürmet ister. İşte o hâlis şükürün ve o safi hürmetin tercümanı ve unvanı olan **Bismillahirrahmanirrahîm** 'i de. O rahmetin vusulüne vesile ve o Rahman'ın dergâhında şefaati yap.

Evet, rahmetin vücudu ve tahakkuku, güneş kadar zâhirdir. Çünkü nasıl merkezî bir nakış, her taraftan gelen atkı ve iplerin intizamından ve vaziyetlerinden hasıl oluyor. Öyle de bu kâinatın daire-i kübrasında bin bir ism-i İlahînin cilvesinden uzanan nurani atkılar, kâinat simasında öyle bir

sikke-i rahmet içinde bir hâtem-i rahîmiyeti ve bir nakş-ı şefkati dokuyor ve öyle bir hâtem-i inayeti nescediyor ki güneşten daha parlak kendini akıllara gösteriyor.

Evet, şems ve kameri, anâsır ve maadini, nebatat ve hayvanatı bir nakş-ı a'zamın atkı ipleri gibi o bin bir isimlerin şualarıyla tanzim eden ve hayata hâdim eden ve nebatî ve hayvanî olan umum validelerin gayet şirin ve fedakârane şefkatleriyle şefkatini gösteren ve zevi'l-hayatı hayat-ı insaniyeye musahhar eden ve ondan rububiyet-i İlahiyenin gayet güzel ve şirin bir nakş-ı a'zamını ve insanın ehemmiyetini gösteren ve en parlak rahmetini izhar eden o Rahman-ı Zülcemal, elbette kendi istiğna-i mutlakına karşı, rahmetini ihtiyac-ı mutlak içindeki zîhayata ve insana makbul bir şefaatchi yapmış.

Ey insan, eğer insan isen **Bismillahirrahmanirrahîm** de, o şefaatchiyi bul!

Evet, zeminde dört yüz bin muhtelif ayrı ayrı nebatatın ve hayvanatın taifelerini, hiçbirini unutmuyarak, şaşırılmayarak, vakti vaktine kemal-i intizam ile hikmet ve inayet ile terbiye ve idare eden ve küre-i arzın simasında hâtem-i ehadiyeti vaz'eden, bilbedahe belki bilmüşahede rahmettir. Ve o rahmetin vücudu, bu küre-i arzın simasındaki mevcudatın vücudları kadar kat'î olduğu gibi o mevcudat adedince tahakkukunun delilleri var.

Evet, zeminin yüzünde öyle bir hâtem-i rahmet ve sikke-i ehadiyet bulunduğu gibi insanın mahiyet-i maneviyesinin simasında dahi öyle bir sikke-i rahmet vardır ki küre-i arz simasındaki sikke-i merhamet ve kâinat simasındaki sikke-i uzma-yı rahmetten daha aşağı değil. Âdeta bin bir ismin cilvesinin bir nokta-i mihrakiyesi hükmünde bir câmiyeti var.

Ey insan, hiç mümkün müdür ki: Sana bu simayı veren, o simada böyle bir sikke-i rahmeti ve bir hâtem-i ehadiyeti vaz'eden zat, seni başı boş bıraksın, sana ehemmiyet vermesin, senin harekâtına dikkat etmesin, sana müteveccih olan bütün kâinatı abes yapsın, hilkat şeceresini meyvesi çürük, bozuk, ehemmiyetsiz bir ağaç yapsın? Hem hiçbir cihetle şüphe kabul etmeyen ve hiçbir vechile noksaniyeti olmayan, güneş gibi zâhir olan rahmetini ve ziya gibi görünen hikmetini inkâr ettirsin. Hâşâ!

Ey insan! Bil ki o rahmetin arşına yetişmek için bir mi'rac var. O mi'rac **Bismillahirrahmanirrahîm** 'dir. Ve bu mi'rac ne kadar ehemmiyetli olduğunu anlamak istersen, Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın yüz on dört surelerinin başlarına ve hem bütün mübarek kitapların iptidalarına ve umum mübarek işlerin mebdelerine bak. Ve Besmele'nin azamet-i kadrine en kat'î bir hüccet şudur ki İmam-ı Şafiî (ra) gibi çok büyük müçtehidler demişler: "Besmele tek bir âyet olduğu halde, Kur'an'da yüz on dört defa nâzil olmuştur."

DÖRDÜNCÜ SIR

Hadsiz kesret içinde vâhidiyet tecellisi, hitab-ı

إِيَّاكَ نَعْبُدُ

demekle herkese kâfi gelmiyor. Fikir dağılıyor. Mecmuundaki vahdet arkasında Zat-ı Ehadiyeti mülâhaza edip

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

demeye, küre-i arz vüs'atında bir kalp bulunmak lâzım geliyor. Ve bu sırta binaen cüz'iyatta zâhir bir surette sikke-i ehadiyeti gösterdiği gibi her bir nevide sikke-i ehadiyeti göstermek ve Zat-ı Ehad'i mülâhaza ettirmek için hâtem-i rahmaniyet içinde bir sikke-i ehadiyeti gösteriyor; tâ külfetsiz, herkes, her mertebede

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

deyip doğrudan doğruya Zat-ı Akdes'e hitap ederek müteveccih olsun.

İşte Kur'an-ı Hakîm, bu sırr-ı azîmi ifade içindir ki kâinatın daire-i a'zamından mesela, semavat ve arzın hilkatinden bahsettiği vakit, birden en küçük bir daireden ve en dakik bir cüz'îden bahseder; tâ ki zâhir bir surette hâtem-i ehadiyeti gösterebilir. Mesela, hilkat-i semavat ve arzdan bahsi içinde hilkat-i insandan ve insanın sesinden ve simasındaki dekaik-ı nimet ve hikmetten bahis açar; tâ ki fikir dağılmasın, kalp boğulmasın, ruh; mabudunu doğrudan doğruya bulsun. Mesela

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَ أَلْوَانِكُمْ

âyeti mezkûr hakikati mu'cizane bir surette gösteriyor.

Evet, hadsiz mahlukatta ve nihayetsiz bir kesrette vahdet sikkeleri, mütedâhil daireler gibi en büyüğünden en küçük sikkeye kadar envai ve mertebeleri vardır. Fakat o vahdet ne kadar olsa yine kesret içinde bir vahdettir, hakiki hitabı tam temin edemiyor. Onun için vahdet arkasında ehadiyet sikkesi bulunmak lâzımdır. Tâ ki kesreti hatıra getirmesin. Doğrudan doğruya Zat-ı Akdes'e karşı kalbe yol açsın.

Hem sikke-i ehadiyete nazarları çevirmek ve kalpleri celbetmek için o sikke-i ehadiyet üstünde gayet cazibedar bir nakış ve gayet parlak bir nur ve gayet şirin bir halâvet ve gayet sevimli bir

cemal ve gayet kuvvetli bir hakikat olan rahmet sikkesini ve rahîmiyet hâtemini koymuştur. Evet, o rahmetin kuvvetidir ki zîşuurun nazarlarını celbeder, kendine çeker ve ehadiyet sikkesine îsal eder ve Zat-ı Ehadiyeyi mûlahaza ettirir ve ondan

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

deki hakiki hitaba mazhar eder.

İşte **Bismillahirrahmanirrahîm** Fatiha'nın fihristesi ve Kur'an'ın mücmel bir hülâsası olduğu cihetle, bu mezkûr sırr-ı azîmin unvanı ve tercümanı olmuş. Bu unvanı eline alan, rahmetin tabakatında gezebilir. Ve bu tercümanı konuşuran, esrar-ı rahmeti öğrenir ve envar-ı rahîmiyeti ve şefkati görür.

BEŞİNCİ SIR

Bir hadîs-i şerifte vârid olmuş ki:

-إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَى صُورَةِ الرَّحْمَنِ- أَوْ كَمَا قَالَ

Bu hadîsi, bir kısım ehl-i tarîkat, akaid-i imaniyeye münasip düşmeyen acib bir tarzda tefsir etmişler. Hattâ onlardan bir kısım ehl-i aşk, insanın sima-yı manevîsine bir suret-i Rahman nazarıyla bakmışlar. Ehl-i tarîkatın ekserinde sekr, ehl-i aşkın çoğunda istiğrak ve iltibas olduğundan, hakikate muhalif telakkilerinde belki mazurdurlar. Fakat akli başında olanlar, fikren onların esas-ı akaide münafî olan manalarını kabul edemez. Etse hata eder.

Evet, bütün kâinatı bir saray, bir ev gibi muntazam idare eden ve yıldızları zerrelere gibi hikmetli ve kolay çeviren ve gezdiren ve zerrati muntazam memurlar gibi istihdam eden Zat-ı Akdes-i İlahî'nin şeriki,

naziri, zıddı, niddi olmadığı gibi

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

sırrıyla sureti, misli, misali, şebihî dahi olamaz. Fakat

وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

sırrıyla, mesel ve temsil ile şüunatına ve sîfât ve esmasına bakılır. Demek mesel ve temsil, şüunat

nokta-i nazarında vardır.

Şu mezkûr hadîs-i şerifin çok makasından birisi şudur ki insan, ism-i Rahman'ı tamamıyla gösterir bir surettedir. Evet, sâbıkan beyan ettiğimiz gibi kâinatın simasında bin bir ismin şuâllarından tezahür eden ism-i Rahman görüldüğü gibi zemin yüzünün simasında rububiyet-i mutlaka-i İlahiyenin hadsiz cilveleriyle tezahür eden ism-i Rahman gösterildiği gibi insanın suret-i câmiasında küçük bir mikyasta zeminin siması ve kâinatın siması gibi yine o ism-i Rahman'ın cilve-i etemmini gösterir demektir.

Hem işarettir ki: Zat-ı Rahmanu'r-Rahîm'in delilleri ve âyineleri olan zîhayat ve insan gibi mazharlar, o kadar o Zat-ı Vâcibü'l-vücut'a delâletleri kat'î ve vâzih ve zâhirdir ki güneşin timsalini ve aksini tutan parlak bir âyine parlaklığına ve delâletinin vuzuhuna işareten "O âyine güneştir." denildiği vakit, "İnsanda suret-i Rahman var." vuzuh-u delâletine ve kemal-i münasebetine işareten denilmiş ve denilir. Ve ehl-i vahdetü'l-vücutun mutedil kısmı "Lâ mevcude illâ hû" bu sırta binaen, bu delâletin vuzuhuna ve bu münasebetin kemaline bir unvan olarak demişler.

اللَّهُمَّ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ بِحَقِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِرْحَمْنَا كَمَا يَلِيْقُ بِرَحِيمِيَّتِكَ وَ فَهَمْنَا
أَسْرَارَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كَمَا يَلِيْقُ بِرَحْمَانِيَّتِكَ أَمِينَ

ALTINCI SIR

Ey hadsiz acz ve nihayetsiz fakr içinde yuvarlanan bîçare insan! Rahmet, ne kadar kıymetli bir vesile ve ne kadar makbul bir şefaathçi olduğunu bununla anla ki o rahmet, öyle bir Sultan-ı Zülcelal'e vesiledir ki yıldızlarla zerrat beraber olarak kemal-i intizam ve itaatle –beraber– ordusunda hizmet ediyorlar. Ve O Zat-ı Zülcelal'in ve o Sultan-ı

ezel ve ebed'in istiğna-i zatîsi var ve istiğna-i mutlak içindedir. Hiçbir cihetle kâinata ve mevcudata ihtiyacı olmayan bir Ganiyy-i Ale'l-ıtlak'tır. Ve bütün kâinat taht-ı emir ve idaresinde ve heybet ve azameti altında nihayet itaatte, celaline karşı tezellüdedir.

İşte rahmet seni ey insan! O Müstağni-i Ale'l-ıtlak'ın ve Sultan-ı Sermedî'nin huzuruna çıkarır ve ona dost yapar ve ona muhatap eder ve sevgili bir abd vaziyetini verir. Fakat nasıl sen güneşe yetişemiyorsun, çok uzaksın, hiçbir cihetle yanaşamıyorsun. Fakat güneşin ziyası, güneşin aksini, cilvesini senin âyinen vasıtasıyla senin eline verir. Öyle de o Zat-ı Akdes'e ve o Şems-i ezel ve ebed'e biz çendan nihayetsiz uzağız, yanaşamayız. Fakat onun ziya-yı rahmeti, onu bize yakın ediyor.

İşte ey insan! Bu rahmeti bulan, ebedî tükenmez bir hazine-i nur buluyor. O hazineyi bulmasının çaresi: Rahmetin en parlak bir misali ve mümessili ve o rahmetin en belîğ bir lisanı ve dellâlı olan ve Rahmeten li'l-âlemîn unvanıyla Kur'an'da tesmiye edilen Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmın sünnetidir ve tebaiyetidir. Ve bu Rahmeten li'l-âlemîn olan rahmet-i mücessemeye vesile ise salavattır. Evet, salavatın manası, rahmettir. Ve o zîhayat mücessem rahmete, rahmet duası olan salavat ise o Rahmeten li'l-âlemîn'in vusulüne vesiledir. Öyle ise sen salavatı kendine, o Rahmeten li'l-âlemîn'e vesile yap ve o zatı da rahmet-i Rahman'a vesile ittihaz et. Umum ümmetin Rahmeten li'l-âlemîn olan Aleyhissalâtü vesselâm hakkında hadsiz bir kesretle rahmet manasıyla salavat getirmeleri, rahmet ne kadar kıymetli bir hediye-i İlahiye ve ne kadar geniş bir dairesi olduğunu parlak bir surette ispat eder.

Elhasıl: Hazine-i rahmetin en kıymetli pırlantası ve kapıcısı Zat-ı Ahmediye aleyhissalâtü vesselâm olduğu gibi en birinci anahtarı dahi Bismillahirrahmanirrahîm'dir. Ve en kolay bir anahtarı da salavattır.

اللَّهُمَّ بِحَقِّ أَسْرَارِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صَلَّى وَ سَلَّمَ عَلَى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ كَمَا
يَلِيْقُ بِرَحْمَتِكَ وَ بِحُرْمَتِهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ أَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ وَ ارْحَمْنَا رَحْمَةً تُغْنِينَا بِهَا عَنْ رَحْمَةٍ مِّنْ
سِوَاكَ مِنْ خَلْقِكَ أَمِينَ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ